

Fulton J. Sheen

**OVERWINNING OP DE
ZONDE
&
DE ZEVEN DEUGDEN**

uitgeverij
Betsaida

De Boog

VOORWOORD

*‘Ik heb meer van het kruisbeeld geleerd
dan van alle boeken bij elkaar.’*

– Thomas van Aquino

Aartsbisschop Fulton J. Sheen was een man voor alle tijden. Gedurende zijn leven gaf hij zich geheel voor het heil van de zielen en veranderde hij talloze levens door de heldere verkondiging van de waarheden van Christus en zijn Kerk via zijn boeken, radiotoespraken, lezingen, televisieseries en de vele krantenartikelen die hij schreef.

De onderwerpen van deze gewilde spreker liepen uiteen van de maatschappelijke kwesties van zijn tijd tot zaken van geloof en moraal. Met zijn toegankelijke en innemende manier van spreken kon Sheen over vrijwel elk onderwerp een gesprek aanknopen, waarbij hij niet alleen vele vrienden maakte, maar ook talrijke bekeerlingen. In de jaren dertig en veertig was Fulton Sheen de vaste spreker van het radioprogramma *The Catholic Hour*, en miljoenen luisteraars volgden wekelijks zijn uitzendingen. Zijn onderwerpen varieerden van politiek en economie tot filosofie en de eeuwige zoektocht van de mens naar geluk.

Naast zijn wekelijkse radioprogramma schreef Sheen tientallen boeken en brochures. Men mag gerust zeggen dat door zijn geschriften duizenden mensen anders zijn

gaan denken over God en de Kerk. Sheen zei eens: 'Er zijn in de Verenigde Staten geen honderd mensen die de katholieke Kerk haten, maar er zijn miljoenen die haten wat zij ten onrechte denken dat de katholieke Kerk is'.

Gedreven door een vurige ijver om de misverstanden over onze Heer en zijn Kerk weg te nemen, gaf Sheen een reeks indrukwekkende voordrachten over het lijden van Christus en zijn zeven laatste woorden aan het kruis. Als theoloog wist aartsbisschop Sheen maar al te goed welke kracht er ligt in de prediking van de gekruisigde Christus. Samen met Paulus kon hij zeggen: 'Ik had mij voorgenomen u geen enkele wetenschap te brengen dan die van Jezus Christus en zijn kruis.' (1 Kor 2,2)

Tijdens zijn laatste opgenomen Goede Vrijdagtoespraak in 1979 vertelde aartsbisschop Sheen dat hij dit soort overwegingen over de zeven laatste woorden van Christus aan het kruis 'voor de achtenvijftigste opeenvolgende keer' had gehouden. Of hij nu sprak als jonge priester in Peoria, Illinois, als hoogleraar in Washington, D.C., of als bisschop in New York, Sheens woorden maakten steeds een onuitwisbare indruk op zijn toehoorders.

Gezien hun belang en hun invloed op de samenleving leek het passend om deze verzameling radiotoespraken van Sheen opnieuw uit te geven. Ze werden later gebundeld in twee boeken met de titels *Victory over Vice* (New York: P.J. Kenedy and Sons, 1939) en *The Seven Virtues* (New York: P.J. Kenedy and Sons, 1940).

Op 2 oktober 1979, tijdens een bezoek aan de Sint-Patrickskathedraal in New York, omhelsde paus Johannes Paulus II Fulton Sheen, zegende hem en sprak hem bevestigend toe. Hij zei: 'U hebt goed gesproken en geschreven over de Heer Jezus Christus. U bent een trouwe zoon van de Kerk.' Op de dag van zijn overlijden (9 december 1979)

werd aartsbisschop Sheen aangetroffen in zijn privékapel, vóór het Heilig Sacrament, in de schaduw van het kruis. Aartsbisschop Sheen was een man die gezuiverd was door het vuur van liefde en door het hout van het kruis.

Het is te hopen dat de lezer bij het lezen van deze overwegingen kan instemmen met de hartelijke bekrachtiging die door de heilige Johannes Paulus II en door talloze anderen werden gegeven omtrent Sheens wijsheid en trouw.

Mogen deze geschriften van aartsbisschop Fulton J. Sheen in ons een grotere liefde en een dieper begrip opwekken van hoe de zeven laatste woorden kunnen dienen als geneesmiddel tegen de zeven hoofdzonden: woede, afgunst, lust, hoogmoed, gulzigheid, traagheid en hebzucht.

En mogen deze zeven laatste woorden ons eveneens aansporen tot de beoefening van de zeven deugden: moed, hoop, verstandigheid, geloof, matigheid, rechtvaardigheid en liefde.

DE EERSTE ZONDE

WOEDE

‘Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.’

De meest diepgewortelde hartstocht in de mens, die nauw verbonden is met het verstand, is woede. Woede en rede kunnen sterk met elkaar verbonden zijn, want woede berust op de rede: zij overweegt het onrecht dat is aangedaan en de genoegdoening die men verlangt. We worden nooit boos tenzij iemand ons op de een of andere manier heeft gekwetst of we denken dat hij dat heeft gedaan.

Niet elke woede is zondig. Er bestaat zoiets als een rechtvaardige woede. Het volmaaktste voorbeeld daarvan vinden we bij onze gezegende Heer toen Hij de tempel reinigde. Tijdens het paasfeest ging Hij door de poorten van de tempel en zag daar gierige handelaren die op elke mogelijke manier misbruik maakten van de gelovigen die lammeren en duiven nodig hadden voor de offers.

Hij maakte een gesel en liep met kalme waardigheid en zelfbeheersing tussen hen door met een gezag dat sterker sprak dan de gesel zelf. Met de gesel dreef Hij de runderen en schapen naar buiten, met zijn handen wierp Hij de tafels van de geldwisselaars omver, die vervolgens op de grond doken om hun schatten bij elkaar te rapen; met zijn vinger wees Hij de verkopers van duiven de deur en zei

tot allen: 'Weg met dit alles! Maakt van het huis van mijn Vader geen markthal!' (Joh 2,16)

Hier vervulde Hij de woorden van de Schrift: 'Word toornig, maar zondigt niet' (Ef 4,26), want woede is geen zonde onder drie voorwaarden: 1) wanneer de reden van de woede rechtvaardig is, bijvoorbeeld het verdedigen van Gods eer; 2) wanneer de woede niet groter is dan de aanleiding vraagt, dus onder controle blijft; en 3) wanneer ze snel tot bedaren wordt gebracht; 'De zon mag over uw toorn niet ondergaan'. (Ef 4,26)

Hier gaat het ons niet om rechtvaardige woede, maar om onrechtvaardige woede, namelijk woede zonder rechtmatige reden – woede die buitensporig, wraakzuchtig en blijvend is. Het is de woede en haat tegen God die het geloof op een zesde van de aarde heeft vernietigd, die in Spanje 25.000 kerken en kapellen in brand stak en 12.000 dienaren van God doodde. Het is diezelfde haat die zich niet alleen tegen God keert, maar ook tegen de medemens en die haat wordt aangewakkerd door de volgelingen van klassenstrijd; zij spreken over vrede, maar verheerlijken zich in oorlog. Het is de rode woede die het bloed naar het gezicht jaagt en de witte woede die het juist naar binnen drijft en het gezicht doet verbleken. Het is de woede die wil 'terugbetalen': klap voor klap, wond voor wond, leugen voor leugen. De woede van de gebalde vuist die gespannen staat om te slaan; niet ter verdediging van wat men liefheeft, maar als een aanval tegen wat men haat. Kortom, het is het soort woede dat onze beschaving vernietigt als we haar niet verstikken met liefde.

Onze Heer kwam om verzoening te brengen voor de zonde van woede, allereerst door ons een gebed te leren: 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven hebben aan onze schuldenaren'. (Mat 6,12) Daarna gaf Hij

ons een gebod: 'Bemint uw vijanden; doet wel aan die u haten'. (Luc 6,27) En nog concreter voegde Hij eraan toe: 'Als iemand u vordert één mijl met hem mee te gaan, ga er dan twee met hem... en als iemand u voor het gerecht wil dagen en uw onderkleed afneemt, laat hem dan ook het bovenkleed'. (Mat 5,40-41) Wraak en vergelding werden verboden: 'Gij hebt gehoord dat er gezegd is: oog om oog, tand om tand. Maar Ik zeg u: bemint uw vijanden en bidt voor wie u vervolgen.' (Mat 5,38-44) Deze woorden krijgen nog meer kracht doordat Hij ze zelf in praktijk bracht.

Toen de Gerasenen boos op Hem werden omdat Hij een gekwelde ziel hoger waardeerde dan een kudde zwijnen, antwoordde Hij niet met verwijt of oordeel. De Schrift zegt eenvoudig: 'En Hij stapte in de boot en keerde terug'. (Luc 5,37) En toen een dienaar van Annas Hem een klap in het gezicht gaf, antwoordde Hij: 'Indien Ik iets verkeerd gezegd heb, verklaar dan wat er verkeerd in was, maar indien het goed was, waarom slaat gij Mij?' (Joh 18,23)

De volmaakte verzoening voor woede werd voltrokken op Golgota. We kunnen haast wel zeggen dat woede en haat Hem die heuvel op hebben geleid. Zijn eigen volk haatte Hem, want zij vroegen om zijn kruisiging. De wet haatte Hem, want zij liet rechtvaardigheid los om de Rechtvaardigde te veroordelen. De heidenen haatten Hem, want zij stemden in met zijn dood. Zelfs de natuur scheen Hem te haten: de bossen, omdat een van de bomen zijn gewicht moest dragen, de bloemen, die doornen voor zijn kroon vlochten, en het binnenste van de aarde, dat staal gaf voor hamer en spijkers.

En toen, om al die haat als het ware te verpersoonlijken, stond daar onder het kruis de eerste generatie van gebalde vuisten, en ze hieven die op in het gezicht van God. Die dag verscheurden ze zijn lichaam zoals men vandaag nog

zijn tabernakel in stukken slaat. Zonen en dochters verbrijzelden kruisen in Spanje en Rusland, zoals hun vaders de gekruisigde sloegen op Calvarie.

Laat niemand denken dat de gebalde vuist een verschijnsel van de twintigste eeuw is. Vandaag nog zijn zij, van wie de harten tot vuisten verstijven, de rechtstreekse afstammelingen van hen die onder het kruis stonden; hun handen geheven als knuppels tegen de Liefde, terwijl ze schor het eerste volkslied van haat zongen.

Wanneer men nadenkt over die gebalde vuisten, kan men niet anders dan beseffen: als er ooit een geschikt moment was waarop woede gerechtvaardigd zou zijn, waarop gerechtigheid had mogen oordelen, waarop macht had mogen slaan, waarop onschuld zich terecht kon verzetten, waarop God zich rechtvaardig had kunnen wreken op de mens, dan was het op dat moment.

En toch, juist op dat ogenblik, toen sikkel en hamer het gras op Calvarie maaiden om plaats te maken voor zijn kruis, toen spijkers door de handen van de mensgeworden Liefde werden gedreven om zijn zegenende handen tot zwijgen te brengen, liet Hij, zoals een boom die wordt omgehakt nog zijn geurige hars afgeeft aan het werktuig dat hem verwondt, van zijn lippen de volmaakte verzoeining voor woede en haat neerdalen – een gebed voor het leger van gebalde vuisten, het eerste woord aan het kruis: ‘Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen’. (Luc 23,34)

De grootste zondaar kan nu gered worden, de zwartste zonde kan worden uitgewist, de gebalde vuist kan zich nu openen, het onvergeeflijke kan vergeven worden. Terwijl zij ervan overtuigd waren dat ze wisten wat ze aan het doen waren, greep Hij het enig mogelijke excuus, hun onwetendheid, aan en droeg het met vurige liefde aan zijn

Vader op: 'Ze weten niet wat ze doen'. Want als ze werkelijk hadden begrepen wat ze deden, als ze hadden geweten dat ze de Liefde aan een boom nagelden en ze waren tóch doorgestaan, dan zouden ze nooit gered kunnen worden. Ze zouden verloren zijn.

Het is juist omdat vuisten in onwetendheid gebald zijn dat ze geopend kunnen worden en biddende handen kunnen worden. Juist omdat tongen God lasteren in onwetendheid, kunnen ze leren bidden. Het is niet hun bewuste kennis die hen redt, maar het is hun onbewuste onwetendheid.

Dit eerste woord aan het kruis leert ons twee grote lessen: *onwetendheid is de reden om te vergeven en vergeving kent geen grenzen.*

Dé reden om te vergeven is onwetendheid. De goddelijke onschuld vond in onwetendheid een reden voor vergeving; zeker moeten wij als schuldige mensen niet minder doen dan dat. De heilige Petrus verwees bij zijn eerste preek naar ditzelfde excuus: 'De leidsman ten leven hebt gij gedood (...) maar ik weet, broeders, dat gij in onwetendheid gehandeld hebt, evenals uw overheden'. (Hand 3,15-17)

Wanneer er volledig bewustzijn van het kwaad is en het met volkomen begrip en kennis van de gevolgen gedaan wordt, zou er geen ruimte zijn voor vergeving. Daarom is er geen verlossing voor de gevallen engelen: zij wisten precies wat zij deden. Wij niet. Wij zijn onwetend – over onszelf en over anderen.

Onwetend over anderen! Wat weten wij nou van anderen's motieven, hun goede bedoelingen en de omstandigheden van hun gedrag? Wanneer iemand ons onrecht aandoet, zeggen wij vaak: 'Ze hadden geen enkel excuus;